

प्रथम 10 मिनट में अभ्यर्थी अपनी प्रश्न-पुस्तिका के क्रमांक का मिलान ओ०एम०आर० उत्तर पत्रक के क्रमांक से अवश्य कर लें। यदि ओ० एम० आर० उत्तर पत्रक व प्रश्न-पुस्तिका के क्रमांक भिन्न हैं तो केन्द्र अधीक्षक से निवेदन करके प्रश्न-पुस्तिका बदल लें।

PGT : For Lecturer

Exam. – 2022 PUNJABI

Question-Booklet Serial No. &

अनुक्रमांक (अंकों में) :

Roll No. (In Figures)

अनुक्रमांक (शब्दों में) : _____

Roll No. (In Words)

परीक्षा केन्द्र का नाम : _____

Name of Examination Centre

अभ्यर्थी का नाम : _____ अभ्यर्थी के हस्ताक्षर : _____

Name of Candidate

Signature of Candidate

इस प्रश्न-पुस्तिका में पृष्ठों की संख्या No. of Pages in this Question Booklet	32	प्रश्नों की संख्या No. of Questions	150	समय Time	2½ hours
---	----	--	-----	-------------	----------

निरीक्षक के हस्ताक्षर (Signature of Invigilator) : _____

अभ्यर्थी को 10 मिनट का समय प्रश्न-पुस्तिका पर छपे निर्देशों को पढ़ने तथा उत्तर पत्रक में अपने विवरण भरने के लिए दिया जाएगा। यदि प्रश्न-पुस्तिका व उत्तर पत्रक की क्रम संख्या गलत अंकित हों तो तुरन्त केन्द्र अधीक्षक से निवेदन करके प्रश्न-पुस्तिका बदल लें। इसके पश्चात् कोई दावा स्वीकार नहीं किया जाएगा। इन 10 मिनटों के अतिरिक्त, प्रश्नों के उत्तर अंकित करने के लिए पूरे 2½ घंटे का समय दिया जाएगा। यदि किसी अभ्यर्थी को प्रश्न-पुस्तिका में दिए गए किसी भी प्रश्न में कोई त्रुटि होने का संदेह हो तो इसके लिए अभ्यर्थियों को परीक्षा समाप्ति के उपरान्त प्रतिवेदन देने के लिए अवसर दिया जाएगा। अतः अभ्यर्थी निर्धारित अवसर के दौरान इस सम्बन्ध में अपना प्रतिवेदन बोर्ड कार्यालय में दर्ज करवा सकते हैं। इस अवसर के बाद, इस सम्बन्ध में प्राप्त प्रतिवेदनों पर कोई विचार नहीं किया जाएगा।

यदि किसी प्रश्न में हिन्दी व अंग्रेजी माध्यम में भिन्नता है तो अंग्रेजी माध्यम का प्रश्न ठीक माना जाएगा।

If there is any variance between Hindi and English Version of any question then English Version would be considered correct.

INSTRUCTIONS FOR THE CANDIDATES

The OMR Answer Sheet is inside this Question Booklet. When you are directed to read the Question Booklet, take out the OMR Answer Sheet and fill in the particulars carefully with black ball point pen only.

The test is of two-and-half hours of 150 questions. There is no negative marking.

- ओ.एम.आर.
आपको प्रश्न-पुस्तिका पढ़ने
ध्यान से केवल काले बॉल प्वाइंट पेन से विवरण भरें।
- परीक्षा की अवधि 2½ घंटे है एवं प्रश्न-पुस्तिका में 150 प्रश्न
कोई ऋणात्मक अंकन नहीं है।
3. अपने विवरण अंकित करने एवं उत्तर पत्रक पर निश
केवल काले बॉल प्वाइंट पेन
उपयोग करने एवं उत्तर पत्रक को भरने में सावधानी बरतें।

3. Use Black Ball Point Pen

4. प्रथम 10 मिनट में, यह भी सुनिश्चि

- 4.

दूसरी प्रश्न
अवगत करवाएँ।

answer sheet.

immediately report t

Answer Sheet.

5. लेवल-3 (प्रवक्ता के लिए)

- भाग-I : बाल विकास व शिक्षा शास्त्र (प्र० 1 से प्र० 30)
भाग-II : भाषा : (प्र० 31 से प्र० 60)
(हिन्दी : 15 प्रश्न व अंग्रेजी : 15 प्रश्न)
भाग-III : सामान्य अध्ययन : (प्र० 61 से प्र० 90)
(मात्रात्मक योग्यता : 10 प्रश्न, तार्किक अभिक्षमता : 10 प्रश्न,
सामान्य ज्ञान एवं अभिज्ञान : 10 प्रश्न)
भाग-IV : पंजाबी (प्र० 91 से प्र० 150)

5. Level-3 (For Lecturer)

- Part-I : Child Development
and Pedagogy (Q. 1 to Q. 30)
Part-II : Language : (Q. 31 to Q. 60)
(Hindi : 15 Q. & English : 15 Q.)
Part-III : General Studies : (Q. 61 to Q. 90)
(Quantitative Aptitude : 10 Q, Reasoning
Ability : 10 Q, G. K. & Awareness : 10 Q)
Part-IV : Punjabi (Q. 91 to Q. 150)

नोट : कृपया इस पुस्तिका के अन्त में दिए गए शेष निर्देशों को पढ़ें। (Please read other remaining instructions given on the last page of this booklet.)

रफ़ कार्य के लिए (FOR ROUGH WORK)

[3]

[A]

भाग - I (PART - I)

बाल विकास व शिक्षाशास्त्र (CHILD DEVELOPMENT & PEDAGOGY)

निर्देश : निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर देने के लिए सबसे उचित विकल्प चुनिए।

Direction : Answer the following questions by selecting the **most appropriate** option.

1. एक प्रकार का बुद्धि परीक्ष

कारक गौण होता है :

- [1] शाब्दिक परीक्षण
- [2] शक्ति परीक्षण
- [3] गति परीक्षण
- [4]

2.

सीखने की गतिविधियों का उपयोग करते हैं :

- [1] बहु-संवेदी अधिगम
- [2] दल शिक्षण
- [3] सहकारी अधिगम
- [4]

3.

आकलन के किस उपागम से संबंधित है ?

- [1] शीलगुण उपागम
- [2] प्रकार उपागम
- [3] मूल प्रवृत्ति उपागम
- [4]

4. निम्नलिखित में से क

अच्छे मानसिक स्वास्थ्य का लक्षण **नहीं** है ?

- [1] काल्पनिक दुनिया में रहना
- [2] जीवन में संतुलन
- [3] अपनी क्षमताओं एवं सीमाओं का ज्ञान
- [4] अवांछित चिंताओं से मुक्त

1. A type of intelligence test in which the difficulty level of questions gradually increases and the time factor is secondary :

- [1] Verbal Test
- [2] Power Test
- [3] Speed Test
- [4] Performance Test

2. A teaching-learning strategy in which small groups of students with different level of ability use a variety of learning activities to improve their understanding of a subject :

- [1] Multi-sensory learning
- [2] Team teaching
- [3] Co-operative learning
- [4] Programmed learning

3. Spranger's classification of personality is related to which approach of personality assessment ?

- [1] Trait Approach
- [2] Type Approach
- [3] Instinct Approach
- [4] Psychoanalytic Approach

4. Which of the following is **not** a symptom of good mental health of students ?

- [1] Living in fantasy world
- [2] Balance in life
- [3] Knowledge of our potentials and limitations
- [4] Free from undesirable worries

[A]

5.

क्रोध अपने छोटे भाई पर प्रकट कर देता

उदाहरण है ?

- [1] दमन [2] प्रतिगमन
[3] [4]

6.

है :

- [1] सहज प्रवृत्तियाँ [2] मूल प्रवृत्तियाँ
[3] [4]

7.

परिभाषित किया जा सकता है –

समझने और इसे प्रबंधित करने।”

है ?

- [1] डेनियल गोलमैन
[2] मेयर एवं पीटर सलोवे
[3] पीटर एवं माइकल
[4]

8.

की एक प्रत्यक्ष विधि **नहीं** है ?

- [1] साक्षात्कार [2] प्रक्षेपण
[3] प्रश्नावली [4] अवलोकन

9.

सकता।’

किस नियम की सत्यता प्रकट करता है ?

- [1] तत्परता का नियम
[2] अभ्यास का नियम
[3] प्रभाव का नियम
[4]

[4]

5.

'When an adolescent is unable to show anger to his parents, then he shows his anger to his younger brother.' This is an example of which type of defence mechanism ?

- [1] Repression [2] Regression
[3] Projection [4] Displacement

6.

According to Piaget's Cognitive Development Theory, 'The basic unit of the cognitive structure that helps in the implementation of cognitive behaviour', is termed as :

- [1] Reflexes [2] Basic Instincts
[3] Schema [4] Conservation

7.

"Emotional Intelligence may be defined as the capacity to reason with emotion in four areas – to perceive emotion, to integrate it in thought, to understand it and to manage it."

Who gave this definition of emotional intelligence ?

- [1] Daniel Goleman
[2] Mayer and Peter Salovey
[3] Peter and Michael
[4] Halverson

8.

Which one of the following is **not** a direct method for measurement of attitude ?

- [1] Interview [2] Projection
[3] Questionnaire [4] Observation

9.

'A horse can be brought near water, but cannot be forced to drink.' This statement reveals the truth of Thorndike's which law of learning ?

- [1] Law of Readiness
[2] Law of Exercise
[3] Law of Effect
[4] Law of Multi Responses

[5]

[A]

10.

नहीं है ?

- [1] आधारभूत स्तर
- [2] स्मृति स्तर
- [3] अवबोध स्तर
- [4]

11.

पारिस्थितिकी तंत्र सिद्धांत का भाग नहीं है ?

- [1] माइक्रो सिस्टम
- [2] मैक्रो सिस्टम
- [3] माइनर सिस्टम
- [4]

12.

युग्म सही नहीं है ?

संवेग	मूल प्रवृत्ति
[1] क्रोध	– निवृत्ति
[2] अधिकार	– संग्रह
[3] आश्चर्य	– जिज्ञासा
[4]	–

13.

कौन-सा तरीका सर्वाधिक उपयुक्त है ?

- [1] सामाजीकरण पर चर्चा
- [2] सामाजिक मूल्यों पर निबंध प्रतियोगिता
- [3] सामूहिक गतिविधियों का आयोजन
- [4]

14.

मैस्लो के आवश्यकता पदानुक्रम सिद्धांत

प्रकार की आवश्यकता है ?

- [1] व्यक्तिगत
- [2] सामाजिक
- [3] बौद्धिक
- [4]

10.

Which of the following is *not* a level of teaching ?

- [1] Basic Level
- [2] Memory Level
- [3] Understanding Level
- [4] Reflective Level

11.

Which one of the following is *not* a part of Bronfenbrenner's Ecological System theory ?

- [1] Micro system
- [2] Macro system
- [3] Minor system
- [4] Meso system

12.

Which pair is *not* correct with reference to emotions and basic instincts ?

Emotion	Basic Instinct
[1] Anger	– Repulsion
[2] Ownership	– Collection
[3] Wonder	– Curiosity
[4] Fear	– Escape

13.

Which way is the most appropriate for social development of adolescents ?

- [1] Discussion on socialization
- [2] Essay competition on social values
- [3] Organizing group activities
- [4] Documentary on social relations

14.

According to Maslow's Need Hierarchical theory, 'Esteem Needs' are which type of need ?

- [1] Personal
- [2] Social
- [3] Intellectual
- [4] Emotional

[A]

15.

नहीं है ?

- [1] असाधारण उपयोग संबंधी कार्य
- [2] कार्य
- [3] उत्पाद सुधार संबंधी कार्य
- [4] पूछो एवं अनुमान लगाओ संबंधी कार्य

16. निम्नलिखित में से कौन-सा विभिन्नताओं के संदर्भ में सही नहीं है ?

- [1] हो सकते।
- [2] से संबंधित हो सकती हैं।
- [3] आयामों को प्रभावित करती हैं।
- [4] वैय

17.

जनक कौन कहे जाते हैं ?

- [1] ऑलपोर्ट
- [2] वुडवर्थ
- [3]
- [4]

18.

कौन-सा सूचना प्राप्त करने हेतु सही है ?

- [1] सुनना और लिखना
- [2] बोलना और पढ़ना
- [3] सुनना और पढ़ना
- [4]

19.

त्रितंत्र से कौन-सा बुद्धि का एक प्रकार नहीं है ?

- [1] विश्लेषणात्मक
- [2] सृजनात्मक
- [3]
- [4]

[6]

15. Which of the following task is *not* related to Baqer Mehdi's test of Creativity ?

- [1] Unusual uses related task
- [2] New relation between pairs related task
- [3] Product improvement related task
- [4] Ask and guess related task

16. Which of the following statement is *not* correct with reference to individual differences ?

- [1] No two persons can be exactly alike.
- [2] Individual differences may belong to different areas.
- [3] Individual differences affects different dimensions of development.
- [4] Individual differences arises only due to heredity.

17. Who is called the father of Trait Theory for study of personality ?

- [1] Allport
- [2] Woodworth
- [3] McDougall
- [4] Eysenck

18. Which of the following pairs of communication skills is *correct* for receiving the information ?

- [1] Listening and Writing
- [2] Speaking and Reading
- [3] Listening and Reading
- [4] Speaking and Writing

19. According to Triarchic Theory, which of the following is *not* a type of intelligence ?

- [1] Analytical
- [2] Creative
- [3] Theoretical
- [4] Practical

[7]

[A]

20.

नैतिक सिद्धांत सम्मिलित हो जाते हैं ?

- [1] पूर्व-रूढ़िगत
- [2] रूढ़िगत
- [3] उत्तर-रूढ़िगत
- [4]

21.एक सामान्य विशेषता **नहीं** है ?

- [1] यह संधिकरण की अवस्था है।
- [2] यह अवास्तविकताओं की अवस्था है।
- [3] यह पहचान की खोज का समय है।
- [4]

22.

गया ?

- [1] मरे एवं मॉर्गन
- [2] बैलक
- [3] आइजेंक
- [4]

23.

पुनर्बलन अनुसूची है ?

- [1] निश्चित अनुपात
- [2] परिवर्तनशील अनुपात
- [3] निश्चित अंतराल
- [4]

24.

किशोरावस्था है :

- [1] नैतिक वास्तविकता की अवस्था
- [2] दबाव की नैतिकता की अवस्था
- [3] परायत्त नैतिकता की अवस्था
- [4]

20.

According to Kohlberg's theory, what level of morality is it, when morality includes self-accepted moral principles ?

- [1] Pre-conventional
- [2] Conventional
- [3] Post-conventional
- [4] None of these

21.Which of the following is **not** a general characteristic of adolescence period ?

- [1] It is a transitional period.
- [2] It is period of unrealism.
- [3] It is time for search of identity.
- [4] It is the threshold of puberty.

22.

Who developed the Thematic Apperception Test for personality assessment ?

- [1] Murray and Morgan
- [2] Bellack
- [3] Eysenck
- [4] Allport and Cattell

23.

What type of reinforcement schedule is it, when reinforcement is provided to the learner only after a certain number of responses ?

- [1] Fixed ratio
- [2] Variable ratio
- [3] Fixed interval
- [4] Variable interval

24.

According to the moral development theory of Piaget, adolescence period is :

- [1] Stage of moral realism
- [2] Stage of morality constraint
- [3] Stage of heteronomous morality
- [4] Stage of autonomous morality

[A]

25.

को सकारात्मक रूप से प्रभावित करता है ?

- [1] अर्थहीन विषयवस्तु
- [2] परिपक्वता की कमी
- [3] अभिप्रेरणा की कमी
- [4]

26.

करता है। यह एक उदाहरण है :

- [1] आंतरिक अभिप्रेरणा का
- [2] बाह्य अभिप्रेरणा का
- [3] जन्मजात अभिप्रेरणा का
- [4]

27.

एक 15

होगी, जबकि उसकी मानसिक आयु 12 है ?

- [1] 80 [2] 90
- [3] 100 [4] 110

28.निम्नलिखित में से कौन-सा कार्य **नहीं** करेंगे ?

- [1] मौलिकता को प्रोत्साहन
- [2] भय को दूर करना
- [3] प्रतिक्रिया की स्वतंत्रता
- [4]

29.

कहलाता है :

- [1] सिफैलिक कॉडल
- [2] प्रोक्सिमोडिस्टल
- [3] सर्पिल
- [4]

30.

भूख एवं प्यास किस प्रकार का अभिप्रेरक है ?

- [1] बाह्य [2] अर्जित
- [3] [4]

[8]

25.

Which of the following factors positively affects learning ?

- [1] Meaningless content
- [2] Lack of maturation
- [3] Lack of motivation
- [4] Informational feedback

26.

Rohit helps others to get praise. This is an example of :

- [1] Intrinsic Motivation
- [2] Extrinsic Motivation
- [3] Innate Motivation
- [4] None of these

27.

What will be the intelligence quotient of a 15 year old boy, when his mental age is 12 ?

- [1] 80 [2] 90
- [3] 100 [4] 110

28.As a teacher which of the following work would **not** be done by you to develop the creativity of the students ?

- [1] Encouragement of originality
- [2] Removal of fear
- [3] Freedom to respond
- [4] Avoidance of divergent thinking

29.

Development which proceeds from 'centre to the periphery', is known as :

- [1] Cephalic Caudal
- [2] Proximodistal
- [3] Spiral
- [4] Circular

30.

Hunger and Thirst is which type of motive ?

- [1] Extrinsic [2] Acquired
- [3] Intrinsic [4] Social

[9]

[A]

भाग - II (PART - II)

भाषा (हिन्दी एवं अंग्रेजी) [LANGUAGES (HINDI & ENGLISH)]

हिन्दी (HINDI)

निर्देश : निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर देने के लिए सबसे उचित विकल्प चुनिए।

31. पर्यायवाची की दृष्टि से असंगत चुनिए :

- [1] गधा - लंबकर्ण, वैशाखनन्दन, गर्दभ
[2] गरुड़ - वैनतेय, कामारि, काक
[3] गणिका - सर्ववल्लभा, वारांगना, पतुरिया
[4] ग्वाला - आभीर, अहीर, गोप

32. हुआ है ?

- [1] हमें अपना काम स्वयं करना चाहिए।
[2] तेते पाँव पसारिये, जेती लाँबी सौर।
[3] हम किसी का कुछ नहीं बिगाड़ सकते।
[4] जैसा करोगे, वैसा ही भरोगे।

33.

है ?

- [1] कालवाचक
[2] रीतिवाचक
[3] परिमाणवाचक
[4] स्थानवाचक

34.

दृष्टि से बेमेल विकल्प है :

- [1] सदेह - देह सहित; सन्देह - संशय
[2] सुअन - पुत्र; सुमन - फूल
[3] सुकृती - सत्कर्म; सुकृति - पुण्यवान्
[4] स्वजन - बन्धु; श्वजन - कुत्ता

35.

उदाहरण होगा ?

- [1] समुदायवाचक संज्ञा
[2] जातिवाचक संज्ञा
[3] भाववाचक संज्ञा
[4] व्यक्तिवाचक संज्ञा

36. इनमें से कौन-सा वाक्य अशुद्ध है ?

- [1] तुम्हारा व्यवहार सर्वश्रेष्ठ है।
[2] हम सभी में मनुष्यी दुर्बलताएँ हैं।
[3] वह पाँव से जूता उतार रहा है।
[4] शीला को अपनी योग्यता पर गर्व है।

37.

किस शब्द प्रयोग हुआ है ?

- [1] अध्यापक [2] अन्वेषण
[3] अनुष्ठान [4] व्याधि

[A]

[10]

38. समास की दृष्टि से *असंगत* विकल्प चुनिए :

- [1] कनकलता - कर्मधारय
[2] सचिवालय - तत्पुरुष
[3] चौराहा - द्विगु
[4] आकंठ - बहुव्रीहि

39. किस विकल्प में विसर्ग सन्धि का प्रया है ?

- [1] युधिष्ठिर
[2] वयोवृद्ध
[3] परोपदेश
[4] निष्ठुर

40.

शब्द इनमें से किस शब्द के पहले आएगा ?

- [1] शौर्य
[2] श्याम
[3] शृंगार
[4] श्रमिक

41. विलोम की दृष्टि से *असंगत* विकल्प चुनिए :

- [1] उपत्यका - अधित्यका
[2] उन्मुख - अभिमुख
[3] कल्पना - यथार्थ
[4] कुत्सा - प्रशंसा

42.

प्रयोग *नहीं* हुआ है ?

- [1] गुर्राहट [2] सजावट
[3] बुनावट [4] तरावट

43.

स्थान होगा :

- [1] ओष्ठ
[2] मूर्धा
[3] तालु
[4] दन्त

44. 'पशु' शब्द से निर्मित विशेषण है :

- [1] पाशविक
[2] पशुपति
[3] पशुता
[4] पशुत्व

45. 'तत्सम-तद्भव' की दृष्टि से *असंगत* चुनिए :

- [1] लोमशा - लोमड़ी
[2] रज्जु - रस्सी
[3] पाषाण - पत्थर
[4] मस्तक - माथा

[11]

[A]

अंग्रेजी (ENGLISH)

Direction : Answer the following questions by selecting the **most appropriate** option.

46. Which of the following options express the **correct** meaning of the sentence given below ?

He is too cute to overlook.

- [1] He is too cute and he can be overlooked.
- [2] He is too cute but he can be overlooked.
- [3] He is so cute that he cannot be overlooked.
- [4] Although he is not cute, but he cannot be overlooked.

47. Change the narration :

Kavin said to Mr. Cowper, "Please, be kind to me."

- [1] Kavin requested Mr. Cowper to be kind to him.
- [2] Kavin requested Mr. Cowper to be kind to me.
- [3] Kavin asked Mr. Cowper to be please kind to me.
- [4] Kavin asked Mr. Cowper that he must be kind to him.

48. Fill in the blank with the **correct** form of verb :

You had better your hands before you eat.

- [1] been washing
- [2] washing
- [3] washed
- [4] wash

49. The word 'garrulous' means :

- [1] talkative [2] abusive
- [3] violent [4] abundant

50. Arrange the following jumbled options in the correct order and then choose the **correct** option :

- (i) too many (ii) spoil
- (iii) the broth (iv) cooks

- [1] (i), (iv), (iii), (ii)
- [2] (i), (iv), (ii), (iii)
- [3] (iii), (iv), (ii), (i)
- [4] (iv), (ii), (i), (iii)

51. Fill in the blank with the **correct** option :

Let us stay here, while it

- [1] is raining
- [2] was raining
- [3] has been raining
- [4] had been raining

52. Choose the part of the sentence that is grammatically **incorrect** :

The thief took towards/his heels/on seeing/the Police-van arrive.

- [1] The thief took towards
- [2] his heels
- [3] on seeing
- [4] the Police-van arrive.

[A]

[12]

53. Choose the part of the sentence that is grammatically *incorrect* :

He has committed / a blunder / mistake / today morning.

- [1] He has committed
- [2] a blunder
- [3] mistake
- [4] today morning.

54. Fill in the blank with the *correct* form of verb :

Neither you nor she made the mistake.

- [1] have [2] has
- [3] had [4] did

55. Fill in the blank with *correct* 'Modal Auxiliary' :

Passengers not walk across the railway line.

(Prohibition)

- [1] should [2] can
- [3] need [4] must

56. Choose the *correct* passive of the given sentence :

Did he kill a lion ?

- [1] Did a lion killed by him ?
- [2] Was a lion killed by you ?
- [3] Was a lion killed by him ?
- [4] Had a lion been killed by you ?

57. Fill in the blank with the *correct* option :

Mr. Sudhir Soni is R. A. S. Officer.

- [1] an [2] a
- [3] the [4] ×

58. Fill in the blank with the *correct* option that completes the idiom :

A rolling stone

- [1] carries rough winds
- [2] kills no one
- [3] gathers no sauce
- [4] gathers no moss

59. Fill in the blank with the *correct* option :

When Monisha reached the bus stand, the bus

- [1] was already left
- [2] had already left
- [3] already left
- [4] has been already left

60. Which of the following sentences is the *correct* option to express present perfect continuous tense ?

- [1] Mr. Mehta has been waking for 2 O'clock in the morning.
- [2] Mr. Mehta has been waking since 2 O'clock in the morning.
- [3] Mr. Mehta has been waked since 2 O'clock in the morning.
- [4] Mr. Mehta has been waking from 2 O'clock in the morning.

[13]

[A]

भाग - III (PART - III)

सामान्य अध्ययन (GENERAL STUDIES)

मात्रात्मक योग्यता, तार्किक अभिक्षमता तथा सामान्य ज्ञान एवं अभिज्ञान (QUANTITATIVE APTITUDE, REASONING ABILITY AND G.K. & AWARENESS)

निर्देश : निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर देने के लिए सबसे उचित विकल्प चुनिए।

Direction : Answer the following questions by selecting the most appropriate option.

61. सूर्योदय के समय X तथा Y दोनों का एक-दूसरे की तरफ मुँह है। यदि Y X के दायीं ओर पड़ रही हो, तो Y किस दिशा में है ?

- [1] उत्तर
- [2] दक्षिण
- [3] पूर्व
- [4] पश्चिम

62. दिशा में 3 घंटे में, जबकि वापसी 4.5 घंटे तय करती है। यदि धारा की चाल 3

चाल है :

- [1] 10 किमी प्रति घंटा
- [2] 12 किमी प्रति घंटा
- [3] 13 किमी प्रति घंटा
- [4] 15 किमी प्रति घंटा

63. 10.5 पिघलाकर, 3.5 सेमी त्रिज्या तथा 3 ऊँचा

संख्या कितनी होगी ?

- [1] 112
- [2] 126
- [3] 132
- [4] 138

61. X and Y are facing each other at sunrise. The shadow of Y is falling towards right of X, then Y is facing in which direction ?

- [1] North
- [2] South
- [3] East
- [4] West

62. A boat covers a certain distance downstream in 3 hours, while it comes back in 4.5 hours. If the speed of the stream be 3 kmph, then the speed of the boat in still water is :

- [1] 10 kmph
- [2] 12 kmph
- [3] 13 kmph
- [4] 15 kmph

63. A metallic sphere of radius 10.5 cm is melted and then recast into small cones each of radius 3.5 cm and height 3 cm, then the number of cones thus formed is :

- [1] 112
- [2] 126
- [3] 132
- [4] 138

[A]

64.

आधार पर 3

जोड़कर 3^3

वार्षिक दर है :

[1] $16\frac{2}{3}\%$ [2] $33\frac{1}{3}\%$

[3] 33% [4] 50%

65. 1865 लोगों में से, 660

हैं और 1305

120 व्यक्ति

बोल सकते हैं, तो कितने

बोल सकते हैं ?

[1] 220 [2] 440

[3] 120 [4] 1085

66. चावल की कीमत में 20%

पर एक ग्राहक 800 रुपये में 12.5

मूल कीमत प्रति किग्रा कितनी है ?

[1] 12 रुपये [2] 14 रुपये

[3] 15 रुपये [4] 16 रुपये

67.

भागफल का 12 गुना तथा शेषफल का 5

गुना है। यदि उसमें शेषफल 36 हो

है :

[1] 2726 [2] 2736

[3] 2796 [4] 2826

68. निम्न श्रेणी का अगला पद ज्ञात कीजिए :

Z1A, X2D, V6G, T21J, R88M, P445P, ?

[1] N2676T [2] T2670N

[3] N2676S [4] M2670S

[14]

64.

If the amount is 3^3 times the sum after 3 years at compound interest compounded annually, then the rate of interest per annum is :

[1] $16\frac{2}{3}\%$ [2] $33\frac{1}{3}\%$

[3] 33% [4] 50%

65.

Out of 1865 people, 660 can speak English and 1305 can speak Hindi, but 120 persons cannot speak either language, then how many persons can speak both languages ?

[1] 220 [2] 440

[3] 120 [4] 1085

66.

A reduction of 20% in the price of rice enables a customer to purchase 12.5 kg more for Rs. 800. The original price of rice per kg is :

[1] Rs. 12 [2] Rs. 14

[3] Rs. 15 [4] Rs. 16

67.

In a division sum, the divisor is 12 times the quotient and 5 times the remainder. If the remainder is 36, then the dividend is :

[1] 2726 [2] 2736

[3] 2796 [4] 2826

68.

Find the next term of the following series :

Z1A, X2D, V6G, T21J, R88M, P445P, ?

[1] N2676T [2] T2670N

[3] N2676S [4] M2670S

[15]

[A]

69. किसी संख्या को 5, 9, 13 से विभू करने पर क्रमशः 2, 6 तथा 10 है। ऐसी सबसे छोटी संख्या है :

- [1] 602 [2] 592
[3] 572 [4] 582

70. एक निश्चित कूट भाषा में "PARTICLE" को "USBQFMDJ" तथा "GENERATE" को "FOFHFUBS" समान कूट भाषा में, "DOCUMENT" लिखा जायेगा :

- [1] VDEPUOSF
[2] VDPENFUQ
[3] VDPEUOFN
[4] VDPEUOSF

71. तीन नलों P, Q तथा R द्वारा एक टैंक 5 में भरता है। नल R, Q से दुगुन तथा Q, P अकेले नल P समय लगेगा ?

- [1] 22 घंटे [2] 25 घंटे
[3] 30 [4] 35

72. यदि $x = \frac{\sqrt{3}+1}{\sqrt{3}-1}$ तथा $y = \frac{\sqrt{3}-1}{\sqrt{3}+1}$, $x^2 + y^2$ का मान है :

- [1] 14 [2] 12
[3] 13 [4] 16

73. लड़कियों की एक पंक्ति में, A 10वें स्थान पर तथा B दायीं ओर से 14 स्थान पर है, यदि वे अपन बदल लेती हैं, तो A बायीं ओर से 24

संख्या कितनी है ?

- [1] 31 [2] 33
[3] 37 [4] 39

69. A number when divided by 5, 9, 13 leaves remainder 2, 6 and 10 respectively. The least such number is :

- [1] 602 [2] 592
[3] 572 [4] 582

70. In a certain code language "PARTICLE" is written as "USBQFMDJ" and "GENERATE" is written as "FOFHFUBS", then in same code language "DOCUMENT" will be written as :

- [1] VDEPUOSF
[2] VDPENFUQ
[3] VDPEUOFN
[4] VDPEUOSF

71. A tank is filled in 5 hours by three pipes P, Q and R. The pipe R is twice as fast as Q and Q is twice as fast as P. How much time will pipe P alone take to fill the tank ?

- [1] 22 hrs [2] 25 hrs
[3] 30 hrs [4] 35 hrs

72. If $x = \frac{\sqrt{3}+1}{\sqrt{3}-1}$ and $y = \frac{\sqrt{3}-1}{\sqrt{3}+1}$, then the value of $x^2 + y^2$ is :

- [1] 14 [2] 12
[3] 13 [4] 16

73. In a row of girls, A is 10th from the left and B is 14th from the right. If they interchange their positions, A becomes 24th from the left. How many girls are there in a row ?

- [1] 31 [2] 33
[3] 37 [4] 39

[A]

74. एक दुकानदार एक वस्तु को 15% बेचता है, अगर उसने उसे 18 रुपये अति में बेचा होता, तो उसका लाभ 18% जाता। उस वस्तु का क्रय मूल्य (रु० में) है :

- [1] 360 [2] 540
[3] 600 [4] 640

75. एक कस्बे की जनसंख्या 9000 है, यदि पु की जनसंख्या वृद्धि दर 5% की वृद्धि दर 8% जनसंख्या 9600 है :

- [1] 3000 [2] 4000
[3] 5000 [4] 5600

76. D, C तथा E से लम्बा है, A, E लम्बा नहीं है, C, A से लम्बा है, D, B

सबसे लम्बा है ?

- [1] A [2] B
[3] C [4] D

77. एक ल करते हुए X के इकलौते पुत्र की लड़की ह का X से किस प्रकार संबंध है ?

- [1] पिता [2] भाई
[3] [4]

78.

दिशा में जाएगा ?

- [1] उ० - प० [2] उ० - पू०
[3] - [4] -

79. निम्न संख्या श्रेणी का अगला पद है :
3, 13, 22, 32, 59, 69, 120, 130, ?

- [1] 201 [2] 211
[3] 227 [4] 232

[16]

74. A shopkeeper sells an article at 15% gain. Had he sold it for Rs. 18 more, he would have gained 18%. The cost price (in Rs.) of the article is :

- [1] 360 [2] 540
[3] 600 [4] 640

75. The population of a town is 9000. If the males increase by 5% and females by 8%, the population would be 9600 in a year. The number of males is :

- [1] 3000 [2] 4000
[3] 5000 [4] 5600

76. D is taller than C and E. A is not as tall as E. C is taller than A. D is not as tall as B. Who is the tallest among them ?

- [1] A [2] B
[3] C [4] D

77. Pointing to a girl in photograph, X said "She is the daughter of my grandfather's only son". How is the girl related to X ?

- [1] Father [2] Brother
[3] Sister [4] Mother

78. A steam engine train runs from east to west and wind is blowing from north to south, then the smoke from the train would blow in which direction ?

- [1] N - W [2] N - E
[3] S - E [4] S - W

79. The next term of the following number series is :
3, 13, 22, 32, 59, 69, 120, 130, ?

- [1] 201 [2] 211
[3] 227 [4] 232

[17]

[A]

80. 9 क्रमिक संख्याओं का औसत n

जाए, तो नया औसत कितना हो जायेगा ?

- [1] वही समान रहेगा
- [2] 1 की वृद्धि होगी
- [3] 1.5 की वृद्धि होगी
- [4] 2 की वृद्धि होगी

81.

में अधिसूचित किया गया है ?

- [1] सुल्तानपुर राष्ट्रीय उद्यान और भिंडा वन्यजीव अभयारण्य
- [2] वन्यजीव अभयारण्य
- [3] शिकारगढ़ वन्यजीव अभयारण्य
- [4] खोल-ही-रैतान वन्यजीव अभयारण्य

82. निम्नांकित कथनों पर विचार कीजिए :

- (i) हरियाणा में लोकायुक्त संस्था स्थापना वर्ष 2002 में की गई थी।
- (ii) पहले लोकायुक्त थे।

- [1] केवल (i) सही है।
- [2] केवल (ii) सही है।
- [3] (i) एवं (ii) दोनों सही हैं।
- [4] (i) एवं (ii) दोनों गलत हैं।

80. The average of nine consecutive numbers is n . If the next two numbers are also included, the new average is :

- [1] remain the same
- [2] increase by 1
- [3] increase by 1.5
- [4] increase by 2

81. Which places of Haryana have been notified as Ramsar site under Ramsar convention of UNESCO ?

- [1] Sultanpur National Park & Bhindawas Wildlife Sanctuary
- [2] Kalesar National Park & Khaparwas Wildlife Sanctuary
- [3] Nahar Wildlife Sanctuary & Bir Shikargarh Wildlife Sanctuary
- [4] Abushahar Wildlife Sanctuary & Khol-Hi-Raitan Wildlife Sanctuary

82. Consider the following statements :

- (i) The institution of Lokayukta was established in Haryana in the year 2002.
- (ii) Justice Pritam Pal was the first Lokayukta in the State of Haryana.

- [1] Only (i) is correct.
- [2] Only (ii) is correct.
- [3] Both (i) and (ii) are correct.
- [4] Both (i) and (ii) are incorrect.

[A]

83.

हीरोज' के रूप में जाना जाता है ?

- [1] गुरुग्राम [2] सोनीपत
[3] पानीपत [4] भिवानी

84.

है ?

- (i) शेख तैयब का मकबरा
(ii) शोभा सागर तालाब
(iii) भीमादेवी मंदिर कॉम्प्लेक्स
सही कूट का चयन कीजिए :

- [1] (i) और (ii)
[2] (ii) और (iii)
[3] (i) और (iii)
[4] (i), (ii) और (iii)

85.

से कौन-सी संस्था जिम्मेदार है ?

- [1] हारट्रोन
[2] हुडा
[3] एचएसआईआईडीसी
[4]

86.

राज्यपाल के द्वारा नियुक्त **नहीं** होता है ?

- [1] हरियाणा के मुख्यमंत्री
[2]
न्यायाधीश
[3]
सदस्य
[4]

[18]

83.

Which of the city of Haryana is known as the 'City of War Heroes' ?

- [1] Gurugram [2] Sonipat
[3] Panipat [4] Bhiwani

84.

Which of the following monuments of Haryana have the status of State protected monuments ?

- (i) Sheikh Tayyab's Tomb
(ii) Shobha Sagar Pond
(iii) Bhimadevi Temple Complex

Choose the **correct** code :

- [1] (i) and (ii)
[2] (ii) and (iii)
[3] (i) and (iii)
[4] (i), (ii) and (iii)

85.

Which of the following institute is responsible for the development of infrastructure facilities in industrial areas of Haryana ?

- [1] HARTRON
[2] HUDA
[3] HSIIDC
[4] District Industries Centre

86.

Who among the following is **not** appointed by the Governor of Haryana ?

- [1] Chief Minister of Haryana
[2] A Judge of Punjab and Haryana High Court
[3] A member of Haryana Public Service Commission
[4] A member of Haryana Human Rights Commission

[19]

[A]

87.

कौन एक नौकरशाह था ?

- [1] मुज़फ़्फ़र हुसैन बर्नी
- [2] जयसुख लाल हाथी
- [3] धनिक लाल मंडल
- [4] बाबू परमानंद

88. 'परिवार पहचान पत्र योजना' के निम्नलिखित कथनों को पढ़िए :

(i)

तैयार कर रही है।

(ii)

विलक्षण परिवार पहचान आवि
जा रही है और पहचान (ID)

जोड़ा जाएगा।

(iii)

आवेदन करने की आवश्यकता नहीं होगी।

सही कूट का चयन कीजिए :

- [1] केवल (ii) सही है।
- [2] (i) और (ii) सही हैं।
- [3] (ii) और (iii) सही हैं।
- [4] (i), (ii) और (iii) सही हैं।

87.

Who among the following Governors of Haryana was a civil servant ?

- [1] Muzaffar Hussain Burney
- [2] Jaisukh Lal Hathi
- [3] Dhanik Lal Mandal
- [4] Babu Parmanand

88.

Read the following statements about 'Parivar Pehchan Patra Yojna' :

(i)

This scheme identifies family as a unit and is creating a reliable socio-economic database of all the families in Haryana.

(ii)

An eight digit unique family ID is being issued for every family and the ID will be linked to birth, death and marriage records.

(iii)

The data available in family ID database will be utilized to determine automatic verification for various welfare schemes and families will not be required to apply themselves for benefits.

Choose the **correct** code :

- [1] Only (ii) is correct.
- [2] (i) and (ii) are correct.
- [3] (ii) and (iii) are correct.
- [4] (i), (ii) and (iii) are correct.

[A]

89.

निम्नलिखित कथनों पर विचार कीजिए :

- (i) कुलाधिपति हैं।
- (ii) धारण कर सकते हैं।
- (iii) हरियाणा राज्य शाखा के अध्यक्ष हैं।
- (iv) स्वविवेकीय शक्ति प्राप्त नहीं है।

उपर्युक्त में से कौन-सा/से कथन **सही** है/हैं ?

- [1] (i), (ii), (iii) और (iv)
- [2] (ii), (iii) और (iv)
- [3] केवल (iii)
- [4] (ii) और (iii) दोनों

90.

सीटें हैं :

- [1] 7 और 4
- [2] 10 और 4
- [3] 10 और 5
- [4] 12 और 5

[20]

89. Consider the following statements

regarding the Governor of Haryana :

- (i) He is the Chancellor of Central University of Haryana.
- (ii) He can hold any office of the profit in the State.
- (iii) He is the President of Indian Red Cross Society, Haryana State Branch.
- (iv) He does not have any discretionary power granted under the Constitution.

Which of the above statement(s) is/are **correct** ?

- [1] (i), (ii), (iii) and (iv)
- [2] (ii), (iii) and (iv)
- [3] Only (iii)
- [4] Both (ii) and (iii)

90. The Lok Sabha and Rajya Sabha seats in Haryana are :

- [1] 7 and 4
- [2] 10 and 4
- [3] 10 and 5
- [4] 12 and 5

[21]

[A]

ਭਾਗ – IV (PART – IV)

ਪੰਜਾਬੀ (PUNJABI)

ਨੋਟ : ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ :

91. 'ਸ਼ੋਭਾ ਸ਼ਕਤੀ' ਨਾਟਕ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅੰਕ (ਨਾਟ ਪਹਿਲਾ) ਦਾ ਕਾਰਜ ਕਿਸ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ ' ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ?

- [1] ਸਮਾਂ : ਸੰਨ 1968 ਈਸਵੀ, ਸਥਾਨ : ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਸ਼ੋਭਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਘਰ
[2] ਸਮਾਂ : ਸੰਨ 1951, ਸਥਾਨ : ਸ਼ੋਭਾ ਦੇ ਪਤੀ ਦਾ ਸਾਧਾਰਣ ਕਮਰਾ
[3] ਸਮਾਂ : ਸੰਨ 1968, ਸਥਾਨ : ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਬਸਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ੋਭਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਕੋਠੀ
[4] ਸਮਾਂ : ਸੰਨ 1948, ਸਥਾਨ : ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਸ਼ੋਭਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਕੋਠੀ

92. "ਅੰਬ ਵੱਢ ਕੇ ਅੱਕ ਨੂੰ ਵਾੜ ਦੇਵੇਂ, ਪਛੋਤਾਵੇਂਗਾ ਵਕਤ ਵਿਹਾਏ ਕੇ ਜੀ।"
ਵਿੱਚੋਂ ਲਈ ਗਈ ਇਸ ਕਾਵਿ ਸਤਰ ਵਿੱਚ ਅੰਬ ਅਤੇ ਅੱਕ ਦੇ ਕੀ ਭਾਵ-ਅਰਥ ਹਨ?

- [1] ਅੰਬ ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਅਤੇ ਫਲ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ। ਅੱਕ ਇੱਕ ਬੂਟੇ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ।
[2] ਅੰਬ ਸੁੰਦਰਾਂ ਹੈ, ਅੱਕ ਇੱਛਰਾਂ ਹੈ।
[3] ਅੰਬ ਪੂਰਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਲੂਣਾ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਅੱਕ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।
[4] ਪੂਰਨ ਦੀ ਅਸਲ ਮਾਂ, ਇੱਛਰਾਂ ਨੂੰ ਅੰਬ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੂਰਨ ਅੱਕ ਵਾਂਗ ਹੈ।

93. 'ਪਰਖ' ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ਾ ਕੀ ਹੈ?

- [1] ਰਚਨਾਕਾਰ : ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ, ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ਾ : ਪਰਖ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।
[2] ਕਵੀ : ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ਾ : ਕਵੀ ਅਗਨੀ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।
[3] ਰਚੈਤਾ : ਜਸਵੰਤ ਕਵੀ ਕਥਨੀ, ਕਰਨੀ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੀ ਪਰਖ ਲੋਚਦਾ ਹੈ।
[4] ਕਵੀ : ਈਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ, ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ਾ : ਕਵੀ

ਲੋਚਦਾ ਹੈ।

94. ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ 'ਆਧੁਨਿਕ ਗੱਦ ਰਚਨਾਕਾਰ ਸੰਪਾਦਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਕੌਣ ਹੈ?

- [1] ਸੰਪਾਦਕ : ਪ੍ਰੋ. ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ : ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ
[2] ਸੰਪਾਦਕ : ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ : ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
[3] ਸੰਪਾਦਕ : ਪ੍ਰੋ. ਸੁਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂਰ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ : ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
[4] ਸੰਪਾਦਕ : ਮਹਿੰਦਰ ਕੌਰ ਗਿੱਲ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ : ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮੀ ਦਿੱਲੀ

[A]

[22]

95. ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਕਥਨ ਸੂਫੀ ਸਾਹਿਤ ਜਾਂ ਕਾਵਿ ਧਾਰਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ?

- [1] ਇਹ ਨਿਰੋਲ ਪਿਆਰ ਦਾ ਸਾਹਿਤ ਹੈ।
- [2] ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਖੰਡਨ-ਮੰਡਨ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- [3] ਇਹ ਸਾਧਕ ਦੇ ਸਿਦਕ ਦਾ ਕਾਵਿ ਹੈ।
- [4] ਮੁਰਸ਼ਦ ਅਤੇ ਸਾਧਕ ਦਾ ਆਪਸੀ ਪ੍ਰੇਮ ਇਸ ਕਾਵਿ ਦੀ ਜਿੰਦ-ਜਾਨ ਹੈ।

96. 'ਕਵਿਤਾ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਬਾਰੇ ਕਿਹੜਾ ਕਥਨ ਪ੍ਰੋ. ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ?

- [1] ਕਵਿਤਾ ਰੱਬੀ ਰਹਿਮਤ ਹੈ, ਇਹ ਆਵੇਸ਼ ਵਾਂਗ ਉਤਰਦੀ ਹੈ।
- [2] ਸਾਧ ਮਨ ਦੇ ਮਿੱਠੜੇ ਬੋਲ ਕਵਿਤਾ ਕਹਾਉਂਦੇ ਹਨ।
- [3] ਕਵਿਤਾ ਲੰਮੇ ਅਭਿਆਸ ਦੀ ਉਪਜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- [4] ਕਵਿਤਾ ਦਿਲ ਦੀ ਬੋਲੀ ਹੈ।

97. ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਿੰਨੇ ਕਬਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ?

- [1] 35 ਵਾਰਾਂ ਅਤੇ 539 ਕਬਿੱਤਾਂ ਦੀ
- [2] 40 ਵਾਰਾਂ ਅਤੇ 556 ਕਬਿੱਤਾਂ ਦੀ
- [3] 37 ਵਾਰਾਂ ਅਤੇ 566 ਕਬਿੱਤਾਂ ਦੀ
- [4] 38 ਵਾਰਾਂ ਅਤੇ 536 ਕਬਿੱਤਾਂ ਦੀ

98. "ਯਾਰੋ ਪੀਲੂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰੀ ਸ਼ਾਇਰ ਭੁੱਲ ਕਰੇਨ।

ਉਹਨੂੰ ਪੰਜਾਂ ਪੀਰਾਂ ਦੀ ਥਾਪਣਾ ਕੰਧੀਂ ਦਸਤ ਧਰੇਨ।"

ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਵਿ-ਸਤਰਾਂ ਦਾ ਰਚਨਾਕਾਰ ਕੌਣ ਹੈ?

- [1] ਹਾਫਜ਼ ਬਰਖੁਰਦਾਰ [2] ਅਹਿਮਦਯਾਰ
- [3] ਪੀਲੂ [4] ਕਾਦਰਯਾਰ

99.

'ਸ਼ੋਭਾ ਸ਼ਕਤੀ'

ਅਤੇ ਮਘਾਉਣ ਵਾਲੀ ਮੁੱਖ ਸੰਚਾਲਕ ਸ਼ਕਤੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ?

- [1] ਸ਼ੋਭਾ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਕੰਵਲ ਨੈਣ
- [2] ਸ਼ੋਭਾ ਦਾ ਭਰਾ ਸਤੀਸ਼ ਕਪੂਰ ਜੋ ਸਮਕਾਲੀ ਜੀਵਨ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਪਾਤਰ ਵੀ ਹੈ
- [3] ਸ਼ੋਭਾ ਦੀ ਨੂੰਹ ਰੇਖਾ
- [4] ਸ਼ੋਭਾ

100.

ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਕਦੋਂ ਬਣੇ?

- [1] 08 ਮਾਰਚ, 1894
1946
ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਥਾਪੇ ਗਏ।
- [2] 02 ਜੂਨ, 1893 ਨੂੰ ਜਨਮੇ, 1949 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ ਮਹਿੰਦਰਾ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਬਣੇ।
- [3] ਅਕਤੂਬਰ 1891 ਨੂੰ ਜਨਮੇ, 1945 ਵਿੱਚ ਮਹਿੰਦਰਾ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਥਾਪੇ ਗਏ।
- [4] 10 ਜਨਵਰੀ, 1896
1958
ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਏ।

101. ਅਖਾਣ/ਅਖਾਉਤ ਪਛਾਣੋ:

- [1] ਰਾਈ ਦਾ ਪਹਾੜ ਬਣਾਉਣਾ
- [2] ਲੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਕਾ ਭਰ ਜਾਣਾ
- [3] ਇੱਕ ਹੱਥ ਨਾਲ ਤਾੜੀ ਨਹੀਂ ਵੱਜਦੀ
- [4] ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਪਰਾਹੁਣਾ ਹੋਣਾ

[23]

[A]

102. ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ ਨੇ ਜੰਗਨਾਮਾ ਲਿਖਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇੱਕ ਕਿੱਸਾ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਸੀ। ਉਸਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਸੀ?

- [1] ਹੀਰ-ਰਾਂਝਾ [2] ਪੂਰਨ ਭਗਤ
[3] ਸੋਹਣੀ-ਮਹੀਵਾਲ [4] ਸੱਸੀ-ਪੁੰਨੂ

103. “ਆਲੇ ਕੌਡੀ ਛਿੱਕੇ ਕੌਡੀ ਕਰਨਾ” ਮੁਹਾਵਰੇ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?

- [1] ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬੇਮਤਲਬ ਮਾਖੌਲ, ਹੁੱਜਤਾਂ ਅਤੇ ਟਿੱਚਰਾਂ ਕਰਨਾ
[2] ਕੌਡੀਆਂ ਨੂੰ ਚਲਾਕੀ ਨਾਲ ਛਿੱਕੂ ਵਿੱਚ ਲੁਕਾਉਣਾ
[3] ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਬੱਡੀ ਖੇਡਣਾ
[4] ਟਾਲਮਟੋਲ ਕਰਨਾ

104. ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਰਚਨਾ ਇੱਕ ਕਹਾਣੀ-ਨੁਮਾ ਲੇਖ ਹੈ?

- [1] ਅਰਸ਼ੀ ਕਿੰਗਰੇ
[2] ਬਾਬੇ ਵਰਿਆਮੇ ਦੀ ਦਿੱਬ-ਦਿਸ਼ਟੀ
[3] ਕਿਸਮਤ ਦਾ ਚੱਕਰ
[4] ਦੋ ਵਹੁਟੀਆਂ

105. ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੇ ਸੂਫੀ ਫਕੀਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫ ਕਾਵਿ ਧਾਰਾ ਦੇ ਮੋਢੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

- [1] ਖੁਆਜਾ ਕੁਤਬਦੀਨ ਬਖਤਿਆਰ ਕਾਕੀ ਜੀ ਨੂੰ
[2] ਖੁਆਜਾ ਮੁਈਨੁੱਦੀਨ ਚਿਸ਼ਤੀ ਜੀ ਨੂੰ
[3] ਬਾਬਾ ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ ਜੀ ਨੂੰ
[4] ਸ਼ੇਖ ਹਮੀਦੁੱਦੀਨ ਸੁਵਾਬੀ ਨਗੌਰੀ ਜੀ ਨੂੰ

106. ‘ਸ਼ੋਭਾ ਸ਼ਕਤੀ’ ਨਾਟਕ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਪੱਤਝੜ ਰੁੱਤ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਹੋਈ ਹੈ?

- [1] ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ [2] ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ
[3] ਚੌਥੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ [4] ਤੀਜੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ

107. ‘ਕਾਵਿ ਕੀਰਤੀ’

ਕਿੰਨੇ ਅਤੇ ਕਿਹੜੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਹੈ?

- [1] ਚਾਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਹੈ :
ਰਹੱਸਵਾਦੀ, ਰੁਮਾਂਸਵਾਦੀ
ਕਵੀ
[2] ਤਿੰਨ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਹੈ : ਗਤੀ,
ਪ੍ਰਗਤੀ ਅਤੇ ਨਵਗਤੀ
[3] ਚਾਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਹੈ
ਅਤੇ
ਤੀਜੇ ਦੌਰ ਦੀ ਕਵਿਤਾ
[4] ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਹੈ :
ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦੀ, ਸੁਹਜਵਾਦੀ ਅਤੇ ਰੁਮਾਂਸਵਾਦੀ
ਕਵਿਤਾ

108. “ਏਨੇ ਨੂੰ ਗੁੰਬਦ ਦਾ ਆਂਡਾ, ਟੋਟੇ ਟੋਟੇ ਹੋਇਆ।

ਚੀਕਾਂ ਕੂਕਾਂ ਤੇ ਫਰਿਆਦਾਂ, ਜਾ ਅੰਬਰ ਨੂੰ ਛੋਹਿਆ।”
ਇਹਨਾਂ ਕਾਵਿ-

ਟੁੱਟਣ ਦੇ ਡੂੰਘੇ ਸੰਕੇਤਕ ਅਰਥ ਕੀ ਹਨ?

- [1] ਕਵੀ ਦੇ
ਅਤੇ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਖਿ
ਬਾਰੇ ਹਨ।
[2] ਕਵੀ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚਲੇ ਪਿਆਰ ਅਨੁਭਵ
ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦੇ ਹਨ।
[3]
ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।
[4] ਸ਼ਾਇਰ ਦੀ ਖਿ
ਪੱਖ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ।

[A]

[24]

109. 'ਕਾਵਿ-ਕਮਾਈ' ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ/ਸੰਪਾਦਕਾਂ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਹੈ?

- [1] ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ
- [2] ਪ੍ਰੋ. ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ
- [3] ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਜਗਦੀਸ਼ ਕੌਸ਼ਲ ਅਤੇ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਅਨਜਾਣ
- [4] ਪ੍ਰੋ. ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਡਾ. ਮਹਿੰਦਰ ਕੌਰ ਗਿੱਲ

110. ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿੱਥੇ ਹੋਇਆ?

- [1] 1534 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ, ਲਾਹੌਰ ਵਿਖੇ
- [2] 1544 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ, ਬਾਸਰਕੇ ਵਿਖੇ
- [3] 1546 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ, ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਵਿਖੇ
- [4] 1543 ਵਿਖੇ

111. "ਜੇ ਤੂੰ ਗਲ ਵਿੱਚ ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਹਾਰ ਪਾਇਆ, ਤੇਰੇ ਲੱਕ ਨੂੰ ਪਏ ਕੜਵੱਲ ਮੋਈਏ।

ਜੇ ਤੂੰ ਹੱਥਾਂ ਤੇ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਈ ਮਹਿੰਦੀ,
ਤੂੰ ਸੱਕੀ ਨਾ ਹਲ ਮੋਈਏ।"

ਇਹਨਾਂ ਕਾਵਿ-ਪੰਕਤੀਆਂ ਦਾ ਰਚਨਾਕਾਰ ਕੌਣ ਹੈ?

- [1] ਕਵੀ : ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ, ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਅਲੰਕਾਰ
- [2] ਕਵੀ : ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਅਤਿਕਥਨੀ ਅਲੰਕਾਰ
- [3] ਕਵੀ : ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਵੈਦ, ਰੂਪਕ ਅਲੰਕਾਰ
- [4] ਕਵੀ : ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਅਤਿਕਥਨੀ ਅਲੰਕਾਰ

112.

" ਸ਼ਾਹਾਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਕੱਟ ਕੇ,
ਕੱਛੇ ਮਾਰ ਵੰਝਲੀ ਅਨੰਦ ਛਾ ਗਿਆ
ਦਮਾਮੇ ਜੱਟ ਮੇਲੇ ਆ ਗਿਆ।"

ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਵਿ-

ਰੈ?

- [1] ਰਚਨਾਕਾਰ : ਧਨੀ ਰਾਮ ਚਾਤ੍ਰਕ, ਛੰਦ : ਕੋਰੜਾ
- [2] ਰਚਨਾਕਾਰ : ਪਾਸ਼, ਛੰਦ : ਕਬਿੱਤ
- [3] ਕਵੀ : ਪ੍ਰੋ. ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ, ਛੰਦ : ਬੈਂਤ
- [4] ਕਵੀ : ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਛੰਦ : ਦਵਈਆ

113. ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਕਵਿਤਾ ਸ਼ਿ ਬਟਾਲਵੀ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ?

- [1] ਵਿਧਵਾ ਰੁੱਤ
- [2] ਇਹ ਗ਼ਮ ਹੈ ਮੈਨੂੰ
- [3] ਜਿੱਥੇ ਇਤਰਾਂ ਦੇ ਵਗਦੇ ਨੇ ਚੋ
- [4] ਮੇਰੇ ਰਾਮ ਜੀਓ

114. ਪ੍ਰੋ. ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ-ਪ੍ਰਸਾਰ ਲਈ ਇੱਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਸਾਲਾ ਕੀਤਾ। ਉਸਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਸੀ?

- [1] ਦੀ ਵਾਡਰਿੰਗ ਡਾਨ
- [2] ਦੀ ਬਰਨਿੰਗ ਕੈਂਡਲਜ਼
- [3] ਦੀ ਸਪਿਰਿਟ ਬਾਰਨ ਪੀਪਲ
- [4] ਦੀ ਬੰਡਰਿੰਗ ਡਾਨ

[25]

[A]

115. ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸਫ਼ ਲੇਖਕ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ 'ਕਮਲਾ ਅਕਾਲੀ' ਉਪਨਾਮ ਕਿਉਂ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਜੁੜਿਆ?

- [1] ਅਕਾਲੀ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਵਿੱਚ 'ਕਮਲਾ ਅਕਾਲੀ' ਨਾਮਕ ਲੜੀਵਾਰ ਲੇਖ ਲਿਖਣ ਕਰਕੇ
- [2] ਘੁਮੰਕੜ ਬਿਰਤੀ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਨੇਤਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ
- [3] 'ਕਮਲਾ ਅਕਾਲੀ' ਨਾਮਕ ਇੱਕ ਕਹਾਣੀ ਲਿਖਣ ਕਰਕੇ
- [4] ਦੈਨਿਕ ਅਜੀਤ ਵਿੱਚ ਲੜੀਵਾਰ ਸਫ਼ ਛਪਣ ਕਰਕੇ।

116. 'ਕਾਵਿ ਕੀਰਤੀ' ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਕਿਸ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਅਤੇ ਕਿਸ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਵੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦਰਜ ਹਨ?

- [1] ਚਾਰ ਦੇ ਚਾਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ-ਬਰਾਬਰ ਹਨ।
- [2] ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਤੇ ਚੌਥੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹਨ।
- [3] ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ।
- [4] ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਨ।

117.

“
ਕਾਣੀ;
ਹਰ ਇੱਕ ਬੰਦਾ ਸ਼ਾਹ
ਤੀਵੀਂ ਰਾਣੀ।”
ਇਹ ਕਾਵਿ-ਸਤਰਾਂ ਕਿਸ ਸ਼
ਵਿਚੋਂ ਹਨ?

- [1] ਸ਼ਾਇਰ : ਬਾਵਾ ਬਲਵੰਤ, ਕਵਿਤਾ : ਉਸ਼ਾ
- [2] ਸ਼ਾਇਰ : ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਕਵਿਤਾ : ਤਾਜਮਹੱਲ
- [3] ਸ਼ਾਇਰ : ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਸਫ਼ੀਰ, ਕਵਿਤਾ : ਕੱਤਕ ਕੁੰਜਾਂ
- [4] ਸ਼ਾਇਰ : ਪਾਸ਼, ਕਵਿਤਾ : ਚੰਬਾ

118.

ਪਾਸੋਂ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਫ਼ਾਰਸੀ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ?

- [1] ਪੰਡਿਤ ਬਿਜਨਾਥ ਸ਼ ਕੁਤੁਬੁਦੀਨ ਪਾਸੋਂ
- [2] ਪੰਡਿਤ ਗੋਪਾਲ ਅਤੇ ਮੋਲਾਨਾ ਰੂਮੀ ਤੋਂ
- [3] ਪੰਡਿਤ ਗੋਪਾਲ ਅਤੇ ਤੋਂ ਪਾਸੋਂ
- [4] ਤੋਂ

119.

'ਸ਼ੋਭਾ ਸ਼ਕਤੀ' ਨਾਟਕ ਵਿੱਚਲਾ ਪਾਤਰ ਰਮੇਸ਼ ਕੌਣ ਹੈ?

- [1] ਸ਼ੋਭਾ ਦਾ ਪਿਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੰਜਨੀਅਰ ਹੈ।
- [2] ਸ਼ੋਭਾ ਦਾ ਪਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਹੈ।
- [3] ਸ਼ੋਭਾ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇੰਜਨੀਅਰ ਹੈ।
- [4] ਸ਼ੋਭਾ ਦਾ ਭਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕ ਹੈ।

[A]

[26]

120. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਹੁ-ਪੱਖੀ ਲੇਖਕ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਨਾਟਕ, ਨਾਵਲ, ਕਹਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਵਾਰਤਕ ਰਚਨਾ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਰਚਨਾ ਇੱਕ ਨਾਟਕ ਹੈ?

- [1] ਨਾਗ ਪ੍ਰੀਤ ਦਾ ਜਾਦੂ
- [2] ਰੰਗ ਸਹਿਕਦਾ ਦਿਲ
- [3] ਪ੍ਰੀਤ ਮਣੀ
- [4] ਮੰਜ਼ਿਲ ਦਿਸ ਪਈ

121. ਕਿਹੜਾ ਗੀਤ ਜਾਂ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੂਰਪੁਰੀ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ?

- [1] ਜਿਉਂਦਾ ਪੰਜਾਬ
- [2] ਵੰਗਾਂ
- [3] ਨੂਰੀ ਦਰਸ਼ਨ
- [4] ਸੁਗਾਤ

122. ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਅਣਖੀ ਦੀ ਕਹਾਣੀ 'ਅੰਨ੍ਹੀ ਮਾਂ ਦਾ ਪੁੱਤ' ਵਿੱਚਲੇ ਇਸ ਵਾਕ " ਵਿੱਚ ਤੇਰਾ ਲੰਗਰ ਢੋਂਦੀ ਰਹੀ ਆਂ-ਉੱਲਾਂ ਉਠੀਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਜੇ ਉਦੋਂ 'ਲਾਜ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਏਸ ਮੁਸੀਬਤ ਨੂੰ ਕਾਹਨੂੰ ਪਹੁੰਚਦੀ।" ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ 'ਉੱਲਾਂ' ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?

- [1] ਗਰਦਨ ਸੁੱਜਣਾ
- [2] ਚੇਚਕ ਹੋਣਾ
- [3] ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਜਾ ਅਤੇ ਫਿਨਸੀਆਂ ਹੋਣਾ
- [4] ਪੁੜਪੁੜੀ ਦਾ ਦਰਦ

123. ਚੌਥੀਆਂ ਏਸ਼ਿਆਈ ਖੇਡਾਂ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੋਨੇ ਦੇ ਤਗਮੇ ਜਿੱਤੇ, ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ?

- [1] 1962 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ, ਜਕਾਰਤਾ ਵਿਖੇ
- [2] 1958 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ, ਟੋਕੀਓ ਵਿਖੇ
- [3] 1966 ਈ. ਵਿੱਚ ਬੀਜਿੰਗ ਵਿਖੇ
- [4] 1958 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ ਪੈਰਿਸ ਵਿਖੇ

124. 'ਕਰਤਾਰਾ ਕੌਤਕੀ' ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਇਕਾਂਗੀਕਾਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ

ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ?

- [1] ਅਣਹੋਏ
- [2] ਏਹੁ ਹਮਾਰਾ ਜੀਵਣਾ
- [3] ਅੱਧ ਚਾਨਣੀ ਰਾਤ
- [4] ਮੜੀ ਦਾ ਦੀਵਾ

125. ਸਰਦਾਰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਕਿਸ ਸ਼ਖਸ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ?

- [1] ਆਪਣੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ
- [2] ਨੂੰ
- [3] ਆਪਣੀ ਮੰਗੇਤਰ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ
- [4] ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ

126. ਉੱ

ਉਹ ਉਦੋਂ ਕਿੰਨੇ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ਸੀ?

- [1] 21-22 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦਾ
- [2] 19-20 ਸਾਲਾਂ ਦਾ
- [3] 15-16 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦਾ
- [4] 17-18 ਸਾਲਾਂ ਦਾ

[27]

[A]

127. ਮਹਾਤਮਾ ਬੁੱਧ ਦੀਆਂ ਸੂਖਮਤਾਈਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸ ਲੇਖਕ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ?

- [1] ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਦਾਤਾ
- [2] ਹਰਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਕਹਿਲ
- [3] ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਤੀਰ
- [4] ਡਾ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਧੀਰ

128. ਮਦਨ ਲਾਲ ਢੀਂਗਰਾ ਇੱਕ ਵਿਦਰੋਹੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਵਿਰੋਧੀ ਨੌਜਵਾਨ ਸੀ। ਇਸ ਠੋਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਡਾ. ਸਾਹਿਬ ਦਿੱਤਾ ਮੱਲ ਨੂੰ 'ਰਾਇ ਸਾਹਿਬ' ਦਾ ਖ਼ਿਤਾਬ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤਾ?

- [1] ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬੜੇ ਵੱਡੇ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ ਸਨ।
- [2] ਕਿਉਂਕਿ ਡਾਕਟਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੜੀ ਵੱਡੀ ਦੇਣ ਸੀ।
- [3] ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਬਹੁਤ ਅਮੀਰ, ਇੱਜ਼ਤਦਾਰ ਅਤੇ ਖ਼ਾਨਦਾਨੀ ਜ਼ਾਗੀਰਦਾਰ ਬੰਦੇ ਸਨ।
- [4] ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪੱਕੇ ਅੰਗਰੇਜ਼-ਭਗਤ ਸਨ।

129. ਗੁਰੂ-ਇਤਿਹਾਸ ਅੰਦਰ ਬੀਬੀ ਭਾਨੀ ਜੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਨਾਂ ਹੈ। ਉਹ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਕੀ ਲੱਗਦੇ ਸਨ?

- [1] ਪੜਨਾਨੀ
- [2] ਮਾਤਾ ਜੀ
- [3] ਪੜਦਾਦੀ
- [4] ਨਾਨੀ ਜੀ

130. ਬਾਬਾ ਸ਼ੇਖ ਫ਼ਰੀਦ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਮੌਤ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿੱਥੇ ਹੋਈ?

- [1] 1273 ਈਸਵੀ ਨੂੰ, ਲਾਹੌਰ ਵਿਖੇ
- [2] 1266 ਈਸਵੀ ਨੂੰ, ਪਾਕਪਟਨ ਵਿਖੇ
- [3] 1268 ਈਸਵੀ ਨੂੰ, ਸਿਆਲਕੋਟ ਵਿੱਚ
- [4] 1173 ਈਸਵੀ ਨੂੰ, ਮੁਲਤਾਨ ਵਿੱਚ

131. ਕਿਸ ਲੇਖਕ ਨੇ ਕਿਸ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ 'ਧਰਤੀਆਂ ਦਾ ਦੇਸ਼' ਕਿਹਾ ਹੈ?

- [1] ਨਿਕੋਬਾਰ ਟਾਪੂਆਂ ਨੂੰ
- [2] ਨਿੰਦਰ ਘੁਗਿਆਣਵੀ ਨੇ, ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਨੂੰ
- [3] ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਬੇਦੀ ਨੇ, ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਨੂੰ
- [4] ਡਾ. ਸੀ. ਪੀ. ਕੰਬੋਜ ਨੇ, ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ

132.

ਜਿਸਨੂੰ 'ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਪੁਰਸਕਾਰ' ਹਾਸਲ ਹੋਇਆ?

- [1] ਇੱਕ ਮਿਆਨ ਦੇ ਤਲਵਾਰਾਂ
- [2] ਚਿੱਟਾ ਲਹੂ
- [3] ਪਵਿੱਤਰ ਪਾਪੀ
- [4] ਅੱਧ ਖਿੜਿਆ ਫੁੱਲ

133. ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਧੀਰ ਰਚਿਤ ਕਹਾਣੀ 'ਮੰਗੋ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ 'ਰਵਾ' ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

- [1] ਨਸਲ
- [2] ਸੁਭਾਅ
- [3] ਤਾਸੀਰ
- [4] ਪੌਣ-ਪਾਣੀ

[A]

[28]

134. "ਮੈਂ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਉਠਦਾ ਹਾਂ, ... ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਛੋਪਲੇ ਜਿਹੇ ਸ਼ੋ-ਕੇਸ ਦੇ ਸ਼ੀਸ਼ ਕਾਰ-ਖਿਡੌਣਾ ਕੱਢ ਕੇ ਮੀਤ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।" 'ਕਾਰ ਖਿਡੌਣਾ' ਕਹਾਣੀ ਵਿਚਲੇ ਇਸ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਅਛੋਪਲੇ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?

- [1] ਕਾਹਲੀ-ਕਾਹਲੀ
- [2] ਚੁੱਪ-ਚੁਪੀਤੇ
- [3] ਤੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਫੁਰਤੀ ਨਾਲ
- [4] ਬਹੁਤ ਉਦਾਸ ਹੋ ਕੇ

135. ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਲੇਖਕ, ਖੇਡ-ਲੇਖਕ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

- [1] ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ
- [2] ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਕਾਮਲ
- [3] ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਆਂਚਲ
- [4] ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗ

136. ਗਜ਼ਲ 'ਗੁੰਮ ਨੇ ਰਸੋਈ ਵਿੱਚੋਂ...' ਵਿੱਚ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੀਰ ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ?

- [1] ਪੰਜਾਬੀ ਰਸੋਈ, ਘਰ, ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਬਦਲਦੀ ਨੁਹਾਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- [2] ਪੰਜਾਬੀ ਰਸੋਈ ਅਤੇ ਘਰ ਦੇ ਇੱਕ ਕਲੱਬ ਅਤੇ ਹੋਟਲ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- [3] ਰਸੋਈ ਵਿੱਚੋਂ ਘਰ ਦੀਆਂ ਸੁਆਣੀਆਂ ਦੇ ਗੁੰਮ ਹੋ ਜਾਣ ਕਾਰਣ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਾਲਾਤ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- [4] ਪੰਜਾਬੀ ਰਸੋਈ ਦੇ ਬਦਲ ਰਹੇ ਆਕਾਰ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।

137. 'ਕਾਰ ਖਿਡੌਣਾ' ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਉਸਦੀ

ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਕਥਨ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ?

- [1] ਦੇਵੇਗੀ।
- [2] ਉਹ ਸਮਝਦੇ ਸਨ ਕਿ ਖਿਡੌਣਾ ਬੱਚੇ ਲਈ ਖੇਡਣ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਵਸਤੂ ਹੈ।
- [3] ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਖਿਡੌਣੇ ਦੇ ਟੁੱਟ ਜਾਣ ਦਾ ਡਰ ਭਾਰੂ ਸੀ।
- [4] ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਬੱਚੀ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਰਦੇ।

138. ਸ਼ਿ

ਸੀ ?

- [1] ਆਰਤੀ ਨੂੰ, 1973 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ
- [2] ਮੈਨੂੰ ਵਿਦਾ ਕਰੋ ਨੂੰ, 1972 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ
- [3] ਲੂਣਾ ਨੂੰ, 1967 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ
- [4] ਆਟੇ ਦੀਆਂ ਚਿੜੀਆਂ ਨੂੰ, 1971 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ

139.

ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਰ ਸਕੇ ?

- [1] ਆਈ. ਏ. ਐੱਸ. ਅਫ਼ਸਰ ਬਣਨ ਦਾ
- [2] ਪੁਰਖਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਬੁਲੰਦੀਆਂ ' ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ
- [3] ਅਧਿਆਪਕ ਬਣਨ ਦਾ
- [4] ਭਾਰਤੀ ਹਵਾਈ ਫ਼ੌਜ ਦੇ ਜੰਗੀ ਜਹਾਜ਼ ਪਾਇਲਟ ਬਣਨ ਦਾ

140. “ਸੂਬਾ ਨੰਬਰ ਵਨ ਬਣੇ, ਆਓ ਲਾਈਏ ਏਨੇ ਕੁੱਖ।
ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਮਹਿਫੂਜ਼ ਰੱਖੀਏ, ਪਾਣੀ, ਕੁੱਖ ਤੇ ਕੁੱਖ।”
“ਕੁੱਖਾਂ ਬਾਝੋਂ ਧਰਤੀ”
ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਇਹਨਾਂ ਕਾਵਿ-
ਵਰਤੋ ਸ਼ਬਦ ‘ਮਹਿਫੂਜ਼’ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?

- [1] ਵਾਧੂ/ਭਰਪੂਰ
- [2] ਸੁੱਧ/ਸਾਫ-ਸੁੱਥਰੇ
- [3] ਸੁਰੱਖਿਅਤ/ਸਾਂਭ ਕੇ
- [4] ਪਾਕ-ਪਵਿੱਤਰ/ਸੌਖੇ

141. ਦੇਸ਼-ਪ੍ਰੇਮੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਦਨ ਲਾਲ ਢੀਂਗਰਾ
ਕਵਿਤਾ-ਪ੍ਰੇਮੀ ਵੀ ਸੀ। ਉਹ ਕਿਸ ਕਵੀ ਦੀ
ਕਿਹੜੀ ਕਵਿਤਾ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸੀ?

- [1] ਟੀ. ਐਸ. ਐਲੀਅਟ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ‘ਵੇਸਟ
ਲੈਂਡ’ ਤੋਂ
- [2] ਅਰਨੈਸਟ ਹੈਮਿੰਗਵੇ ਦੀ ਰਚਨਾ ‘ਓਲਡ ਮੈਨ
ਐਂਡ ਦਾ ਸੀ’ ਤੋਂ
- [3] ਪ੍ਰੋ. ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ‘ਦੀ ਸਪਿਰਟ
ਬਾਰਨ ਪੀਪਲ’ ਤੋਂ
- [4] ਓ. ਏ. ਹਿਊਮ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ‘ਓਲਡ ਮੈਨਜ਼
ਹੋਪ’ ਤੋਂ

142. ‘ਕਿਰਤ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ’ ਇਕਾਂਗੀ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼
ਮੁੱਦੇ/ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਬਾਰੇ ਕਿਹੜਾ ਕਥਨ ਦਰੁਸਤ
ਨਹੀਂ ਹੈ?

- [1] ਇਹ ਇਕਾਂਗੀ ਇੱਕ ਅਮੀਰ ਪਰ ਕੰਜੂਸ ਬੰਦੇ
ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।
- [2] ਇਹ ਇਕਾਂਗੀ ਇੱਕ ਖੁ
ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- [3] ‘ਔਰਤ-ਮਰਦ ਸੰਬੰਧ’ ਅਤੇ ‘ਬਾਲ-ਮਜ਼ਦੂਰੀ’
ਇਸ ਇਕਾਂਗੀ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ।
- [4] ਕਿਰਤ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ ਅਤੇ
ਉਜਾਗਰ ਕਰਨਾ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ
ਤੰਦ ਹੈ।

143. ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ‘ਦੁਸ਼ਮਣੀ’
ਹੈ?

- [1] ਝੁੱਗੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਸਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨਾਲ
- [2] ਪੇਂਡੂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾਲ
- [3] ਨਾਲ
- [4] ਕਸਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿ
ਨਾਲ

144. ‘ਬਾਗਾਂ ਦਾ ਰਾਖਾ’

“
ਘਰ ਸੁੱਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ”
ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਡਾਕੂ ਕੌਣ ਹੈ?

- [1] ਬਾਰੂ
- [2] ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ
- [3] ਲਾਲੂ ਸ਼ਾਹ
- [4] ਅੱਧਖੜ ਕਲਰਕ

145. ਵਧੀਆ ਵਾਦ-

- [1] ਸਵੈਮੁਖੀ ਬੁੱਧੀ
- [2] ਸਰੀਰਗਤ ਬੁੱਧੀ
- [3] ਪ੍ਰਕਿਰਤੀਗਤ ਬੁੱਧੀ
- [4] ਤਾਰਕਿਕ-ਗਣਿਤਕ ਬੁੱਧੀ

146. ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ‘ਗੋਬੀ’

ਬਾਪੂ ਦਿਲ ਦੇ ਮਾੜੇ ਨਹੀਂ। f
ਘਰ ਵਿੱਚ ਕਲੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ
ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਤਣਾਓ ਹੈ। ਸੁਖੀ-

ਇਸ ਤਣਾਓ ਅਤੇ ਖਾਈ ਦਾ ਕਾਰਣ ਕੀ ਹੈ?

- [1] ਤਿੰਨਾਂ ਦਾ ਹਉਮੈ ਵਾਲਾ ਸੁਭਾਅ
- [2] ਆਪਹੁਦਰਾ ਸਵੈ-ਕੇਂਦਰਿਤ ਰਵੱਈਆ
- [3] ਦੋ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਜੀਵਨ-ਜਾਚਾਂ ਦਾ ਵੱਖਰੇਵਾਂ
- [4] ਤਿੰਨਾਂ ਦਾ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰਾ ਵਿਦਿਅਕ ਪੱਧਰ

[A]

[30]

147. ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਰਾਇ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਸੀ?

- [1] ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ
- [2] ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ
- [3] ਬਾਬਾ ਸੂਰਜ ਮੱਲ ਜੀ
- [4] ਬਾਬਾ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਜੀ

148. 'ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ' ਅਖ਼ਬਾਰ ਦਾ ਕੌਣ ਹੈ? ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਦਫ਼ਤਰ ਕਿੱਥੇ ਹੈ?

- [1] ਸ਼ਿੰਗਾਰਾ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ, ਜਲੰਧਰ
- [2] ਸਵਰਾਜ ਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
- [3] ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇਜ, ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
- [4] ਵਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ, ਪਟਿਆਲਾ

149. "ਕਿ ਤੇਰੇ।

ਹੋਰ ਤਉਫ਼ੀਕੁ ਨਾਹੀ ਕਿਛੁ ਮੇਰੇ, ਪੀਉ ਕਟੋਰਾ ਪਾਣੀ ਦਾ।"

ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਵਿ-ਸਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ 'ਤਉਫ਼ੀਕੁ' ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

- [1] ਖ਼ਾਸੀਅਤ
- [2] ਸਮਰੱਥਾ
- [3] ਪੈਸਾ-ਧੋਲਾ
- [4] ਦਾਅਵਾ

150. ਮਦਨ ਲਾਲ ਢੀਂਗਰਾ ਦੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਅਫ਼ਸਰ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਸੀ?

- [1] ਸਰ ਕਰਜ਼ਨ ਵਾਇਲੀ
- [2] ਲਾਰਡ ਮਾਰਲੇ
- [3] ਲਾਰਡ ਕਰਜ਼ਨ
- [4] ਲਾਰਡ ਮੈਕਾਲੇ

रफ़ कार्य के लिए (FOR ROUGH WORK)

<p>6. पैर से पूर्णतया भरना है, जैसा कि नीचे दिखाया गया है :</p> <p style="text-align: center;">① ● ③ ④</p> <p>को निम्न प्रकार से भरते हैं :</p> <p style="text-align: center;">○ ⊗ ● ●</p> <p>या जाएगा।</p>	<p>6. given by darkening complete circle using Black ball point pen as shown below :</p> <p style="text-align: center;">① ● ③ ④</p> <p>The answer will be treated wrong, if it is marked, as given below :</p> <p style="text-align: center;">○ ⊗ ● ●</p> <p>If you fill more than one circle it will be treated as a wrong answer.</p>
---	---

7. रफ कार्य प्रश्न-पुस्तिका में इस प्रयोजन के लिए दी गई खाली जगह पर ही करें। (provided in the Question Booklet for the same.)
8. सभी उत्तर केवल OMR निषिद्ध है। (The answers are to be recorded on the OMR Answer Sheet only. Mark your responses carefully. W (white fluid) is not allowed for changing answers.)
9. प्रत्येक प्रश्न के लिए दिए गए चार विकल्पों में से उचित विकल्प के लिए OMR उत्तर पत्रक से भरें। एक बार उत्तर अंकित करने के बाद उसे बदला नहीं जा सकता है। (Out of the four Sheet. The answer once marked is not allowed to be changed.)
10. अभ्यर्थी सुनिश्चित करें कि इस उत्तर पत्रक को मोड़ा न जाए एवं उस पर कोई अन्य निशान निर्धारित स्थान के अतिरिक्त अन्यत्र न लिखें। (The candidates should ensure that the Answer Sheet is not folded anywhere except in the specified Answer Sheet. Do not write your Roll No. anywhere else except in the specified Answer Sheet.)
11. प्रश्न-पुस्तिका एवं उत्तर पत्रक का ध्यानपूर्वक प्रयोग करें, क्योंकि किसी भी परिस्थिति में (प्रश्न-पुस्तिका एवं उत्तर पत्रक के क्रमांक में भिन्नता को छोड़कर) दूसरी प्रश्न पुस्तिका सेट उपलब्ध नहीं करवाई जाएगी। (Handle the Question Booklet under no circumstances (except for discrepancy in Question Booklet and Answer Sheet Serial No.), another set of Question Booklet will not be provided.)
12. प्रश्न-पुस्तिका/उत्तर पत्रक में दिए गए क्रमांक को अभ्यर्थी सही तरीके से हस्ताक्षर चार्ट में लिखें। (The candidates should write the correct Number as given in the Question Booklet/Answer Sheet in the Signature Chart.)
13. अभ्यर्थी को परीक्षा हॉल/कक्ष में प्रवेश पत्र और पहचान पत्र के अतिरिक्त किसी प्रकार की पाठ्य-पेजर, मोबाइल फोन, इलेक्ट्रॉनिक उपकरण या किसी अन्य प्रकार की सामग्री को ले जाने या उपयोग करने की अनुमति नहीं है। (not allowed to carry any textual material any other material except the Admit Card and Identity Card inside the examination hall/room.)
14. पर्यवेक्षक द्वारा पूछे जाने पर प्रत्येक अभ्यर्थी अपना प्रवेश कार्ड (रोल नं०) और पहचान पत्र दिखाएँ। (his/her Admit Card (Roll No.) and identity card to the Invigilator.)
15. केन्द्र अधीक्षक या पर्यवेक्षक की विशेष अनुमति के बिना कोई अभ्यर्थी अपना स्थान न छोड़ें। (No candidate, without special permission the Superintendent or Invigilator, should leave his/her seat.)
16. कार्यरत पर्यवेक्षक को अपना उत्तर पत्रक दिए बिना एवं हस्ताक्षर चार्ट पर दोबारा अभ्यर्थी ने दूसरी बार हस्ताक्षर चार्ट पर हस्ताक्षर नहीं कि मामला माना जाएगा। OMR उत्तर पत्रक में निर्धारित स्थान पर सभी अभ्यर्थियों द्वारा बायें हाथ के अंगूठे का निशान लगाया जाना है। निशान लगाते समय इस बात का ध्यान रखा जाए कि स्या बहुत कम। (Invigilator on duty and signing the Signature Chart twice. Cases where a candidate has not signed the Signature Chart second time will be deemed not to have handed over the Answer Sheet and dealt with as an unfair means case. All candidates have to affix left hand thumb impression on the OMR answer sheet at the place specified should be properly inked i.e. they should not be either over inked or dried in nature.)
17. (Use of Electronic/Manual Calculator is prohibited.)
18. परीक्षा हॉल में आचरण के लिए, अभ्यर्थी विवरणिका में दी गई प्रक्रिया/दिशा-निर्देश साधनों के सभी मामलों का फैसला बोर्ड के नियमों एवं विनियमों के अनुसार होगा। (The candidates are governed by Guidelines/Procedure given in the Information Bulletin, all Rules and Regulations of the Board with regard to their conduct in the Examination Hall. All cases of unfair means will be dealt with as per Rules and Regulations of the Board.)
19. किसी हालत में प्रश्न-पुस्तिका और उत्तर पत्रक का कोई भाग अलग न करें। (No part of the Question Booklet be detached under any circumstances.)
20. परीक्षा सम्पन्न होने पर, अभ्यर्थी कक्ष/हॉल छोड़ने से पूर्व उत्तर पत्रक कक्ष-पर्यवेक्षक को अवश्य सौंप दें। अभ्यर्थी अपने साथ इस प्रश्न-पुस्तिका को अपने साथ नहीं ले जा सकते हैं। (Room/Hall. The candidates are allowed to take away this Question Booklet with them.)